

BESTUURDERSVERENIGING

Model-fractiereglement

DOCUMENTATIECENTRUM
NEDERLANDSE POLITIEKE
PARTIJEN

April 2002

BIBLIOTHEEK RU GRONINGEN

2300 0025

Woord vooraf

De Wet dualisering gemeentebestuur die op 7 maart 2002 in werking is getreden, leidt tot grote veranderingen in de structuur van het gemeentebestuur. De belangrijkste wijziging is de ontvlechting van het raadslidmaatschap en het wethouderschap. Het is wenselijk dat CDA-fracties hun werk inrichten op basis van het nieuwe stelsel. Aanpassing van het fractiereglement is daarbij raadzaam. In dit model-fractiereglement worden de spelregels geformuleerd die in acht kunnen worden genomen bij het werken in de fractie. Bovendien worden handvatten aangereikt voor de organisatie van het overleg tussen fractie en CDA-wethouders, dat door de dualisering immers minder vanzelfsprekend is geworden. Het model richt zich naar de bepalingen van de nieuwe gedualiseerde Gemeentewet. In grote mate bouwt het voort op de vorige versie van het model-fractiereglement en sluit het daarmee aan op de gegroeide praktijk.

De fracties kunnen zelf bepalen of zij een fractiereglement vaststellen. Mochten zij daartoe besluiten, dan kan dit model als hulpmiddel dienen. Een fractiereglement is een middel om het functioneren van een fractie in formele zin te bevorderen en onnodige conflicten te voorkomen. Het is echter niet meer dan een begin. Voor een vruchtbare samenwerking in fractieverband is gezamenlijke, collegiale en doelgerichte inspanning van fractieleden en degenen die hen steunen van doorslaggevend belang; dit alles op basis van de politieke overtuiging van het CDA en van het eigen verkiezingsprogramma. Voorwaarde daarbij is dat alle fractieleden, en de leden van een eventuele steunfractie, de ruimte krijgen om zich te ontplooien, zonder dat persoonlijke ambities de kans krijgen te domineren.

Dit model is eenvoudigheidshalve toegeschreven op gemeenteraadsfracties. Met enkele aanpassingen is het echter ook bruikbaar voor CDA-fracties in provinciale staten en in deelgemeenteraden.

Het model-fractiereglement bestaat uit de - aan de eigen situatie aan te passen - tekst en een toelichting op die artikelen die daarvoor in aanmerking leken te komen.

Naast de formele spelregels voor het fractiewerk, waarvoor deze uitgave een handreiking biedt, is de teamvorming van de fractie ten minste van even groot belang. In verband hiermee verwijs ik naar de publicatie *Teamvorming* van het Steenkampinstituut (1998).

Drs. W.J. Deetman, voorzitter

april 2002

Reglement voor de CDA-fractie in de gemeenteraad van....

HOOFDSTUK I

ALGEMENE BEPALINGEN

Artikel 1

Begripsomschrijvingen

In dit reglement wordt verstaan onder:

- a. de fractie: de gezamenlijke CDA-raadsleden;
- b. de wethouder: de door de raad als zodanig benoemde bestuurder die lid is van het CDA;
- c. de raad: de gemeenteraad;
- d. het fractiebestuur: het bestuur van de fractie;
- e. de steunfractie: de kandidaat-raadsleden voor het CDA, voorzover zij deel uitmaken van een door de fractie ingestelde steunfractie;
- f. het afdelingsbestuur: het bestuur van de gemeentelijke afdeling van het CDA;
- g. de ledenvergadering: de leden van de gemeentelijke afdeling van het CDA, in vergadering bijeen.

Artikel 2

Taak van de fractie

De fractie voert haar beleid in de gemeenteraad op basis van de beginselen van het CDA zoals vastgelegd in het *Program van uitgangspunten* en het door de ledenvergadering vastgesteld program. Zij stelt zich daarbij ten doel zo eensgezind mogelijk naar buiten te treden en de te verrichten werkzaamheden en te vervullen functies zo goed mogelijk over de fractieleden te verdelen.

HOOFDSTUK II

DE INRICHTING VAN DE FRACTIE

Artikel 3

Samenstelling fractie

1. De fractie wordt voor de duur van de zittingsperiode van de raad gevormd door de raadsleden die gekandideerd zijn via de door de gemeentelijke afdeling van het CDA ingediende kandidatenlijst.
2. De fractie kan besluiten tot toelating van kandidaat-raadsleden, voorzover zij lid zijn van een raadscommissie en/of deel uitmaken van een door de fractie ingestelde steunfractie.
3. De fractie kan besluiten tot toelating van raadsleden die anderszins tot de raad zijn toegelaten en die te kennen geven tot de fractie te willen behoren. De fractie wijst het verzoek in ieder geval af indien aanvrager geen lid is van het CDA.
4. Het lidmaatschap van de fractie eindigt door:
 - a. het ophouden raadslid te zijn;

- b. het ophouden lid van het CDA te zijn;
 - c. uittreding;
 - d. vervallenverklaring van het lidmaatschap.
5. De lijsttrekker roept na de gemeenteraadsverkiezingen de op de CDA-lijst gekozen raadsleden voor de eerste maal bijeen. In deze vergadering dient een fractievoorzitter aangewezen te worden. Indien de fractievoorzitter wordt benoemd tot wethouder, kiest de fractie een ander lid tot voorzitter.

Artikel 4

Bekrachtiging reglement

De leden van de fractie verklaren bij hun aantreden bekend te zijn met dit reglement en de bepalingen ervan te zullen naleven.

Artikel 5

Fractiebestuur

Als de omvang van de fractie naar haar mening aanleiding geeft om een fractiebestuur te kiezen, gelden de volgende bepalingen. Deze bepalingen zijn mutatis mutandis ook van toepassing indien een kleine fractie een vice-voorzitter en/of secretaris/penningmeester aanwijst.

1. Het bestuur van de fractie bestaat uit een voorzitter, een vice-voorzitter, een secretaris en een penningmeester. Indien de fractie dat wenst, kan zij één of meer gewone leden in het bestuur benoemen.
2. De leden worden in hun functie door en uit de fractie benoemd voor de duur van de zittingsperiode van de raad. Vereniging van functies in één persoon is toegestaan.
3. Het bestuur wordt gekozen bij de aanvang van de nieuwe zittingsperiode van de raad.
4. De fractie kan een lid van het fractiebestuur ontslaan onder opgaaf van redenen.
5. Vacatures worden vervuld in de eerste vergadering na hun ontstaan.

Artikel 6

Taak fractiebestuur (respectievelijk voorzitter)

Het fractiebestuur, respectievelijk de voorzitter, bereidt de besluitvorming in de fractie voor en ziet toe op de naleving van dit reglement. In dit kader is het bestuur, respectievelijk de voorzitter, belast met:

- a. de voorbereiding van de vergaderingen van de fractie;
- b. de uitvoering van besluiten van de fractie;
- c. het toezicht op en de verantwoordelijkheid voor het functioneren van de fractie, de steunfractie en de fractiewerkgroepen;
- d. de afhandeling namens de fractie van spoedeisende aangelegenheden;
- e. het onderhouden van de contacten met de CDA-wethouder(s);
- f. het onderhouden van de contacten met het afdelingsbestuur.

Artikel 7

De voorzitter

1. De voorzitter heeft in het bijzonder tot taak:
 - a. het leiden van de vergaderingen van de fractie en het fractiebestuur;
 - b. het onderhouden van algemene contacten met de andere fracties in de raad;
 - c. het onderhouden van contacten met andere CDA-fracties in de provincie;
 - d. de vertegenwoordiging naar buiten van de fractie;
 - e. het onderhouden van de contacten met de CDA-wethouder(s);
 - f. het onderhouden van contacten met vertegenwoordigers van de media;
 - g. het onderhouden van de contacten met het afdelingsbestuur;
 - h. het voeren van functioneringsgesprekken - samen met de afdelingsvoorzitter - met de leden van de fractie, op basis van een protocol dat overeen is gekomen tussen het afdelingsbestuur en de fractie.
2. Bij afwezigheid wordt de voorzitter vervangen door de vice-voorzitter.

Artikel 8

De secretaris

De secretaris heeft in het bijzonder tot taak:

- a. het verzorgen van de oproepingen voor de vergaderingen van fractie en fractiebestuur;
- b. het verzorgen van de verslaglegging van de vergaderingen van fractie en fractiebestuur;
- c. het verzorgen van de inkomende en uitgaande post van de fractie;
- d. het bijhouden van de beantwoording van de door de fractie gestelde vragen aan het college van burgemeester en wethouders en de voortgang rond door de fractie genomen initiatieven;
- e. de CDA-bestuurdersvereniging zo spoedig mogelijk in kennis stellen van mutaties in de fractie.

Artikel 9

De penningmeester

De penningmeester beheert de geldmiddelen van de fractie en voert de financiële administratie.

Artikel 10

Steunfractie

1. De fractie kan een steunfractie instellen.
2. De steunfractie heeft tot taak de fractie bij haar werkzaamheden te ondersteunen.
3. De steunfractie bestaat uit kandidaat-raadsleden van het CDA die lid zijn van een raadscommissie of door de fractie na overleg met het afdelingsbestuur worden aangewezen als lid van de steunfractie.
4. De leden van de steunfractie wonen de fractievergaderingen bij, hebben het recht in de vergadering het woord te voeren, maar nemen niet deel aan stemmingen.

Artikel 11

Fractiewerkgroepen

1. De fractie kan, al dan niet tijdelijk, werkgroepen instellen.
2. De werkgroepen brengen uitsluitend advies uit aan de fractie.
3. De werkgroepen bestaan uit fractieleden, aangevuld met leden van het CDA die na overleg met het afdelingsbestuur door de fractie worden aangewezen.
4. De fractie kan regels stellen omtrent de werkwijze van de werkgroepen.

Artikel 12

Vertegenwoordiging afdelingsbestuur

1. De vergaderingen van de fractie kunnen worden bijgewoond door de voorzitter van het afdelingsbestuur of diens vervanger.
2. Deze heeft het recht in de vergadering het woord te voeren, maar neemt niet deel aan stemmingen.

Artikel 13

Bijstand van de fractie

De fractie kan zich in haar vergaderingen bij de behandeling van bepaalde onderwerpen doen bijstaan door leden van fractiewerkgroepen die geen raadslid zijn, en andere deskundigen.

Artikel 14

Overleg met de CDA-wethouder(s)

De fractie voert ten minste vier keer per jaar of zo vaak als door de fractie noodzakelijk wordt geacht overleg met de CDA-wethouder(s).

HOOFDSTUK III

WERKWIJZE VAN DE FRACTIE

Artikel 15

Vergaderingen

1. De fractie vergadert telkens tijdig voor de vergadering van de raad en voorts zo dikwijls als het bestuur, respectievelijk de voorzitter, dat nodig oordeelt of ten minste een vierde deel van het aantal leden dit onder opgaaf van redenen aan de voorzitter verzoekt.
2. De fractie stelt voor haar vergaderingen per kalenderjaar een vergaderschema vast.

Artikel 16

Oproeping en agenda

1. De secretaris zendt als regel tenminste één week voor de vergadering een oproeping aan de leden, vergezeld van een lijst van te behandelen onderwerpen.
2. De fractie kan op verzoek van één of meer leden onderwerpen aan de agenda toevoegen of daarvan afvoeren.

Artikel 17

Presentie

1. De fractie vergadert alleen wanneer tenminste de helft van de leden aanwezig is.
2. Wanneer een vergadering om deze reden niet doorgaat, belegt het fractiebestuur, respectievelijk de voorzitter, zo nodig binnen 24 uur een nieuwe vergadering. Deze vergadering wordt gehouden ongeacht het aantal aanwezige leden.

Artikel 18

Opening

De vergadering van de fractie wordt geopend met bijbellezing, overdenking en/of gebed.

Artikel 19

Openbaarheid en geheimhouding

1. De vergaderingen van fractie en fractiebestuur zijn als regel niet openbaar.
2. De leden, alsmede de ingevolge artikel 3 lid 2 van dit reglement toegelaten kandidaat-leden en de afgevaardigde van het afdelingsbestuur, zijn, voorzover ter vergadering niet anders is bepaald, tot geheimhouding inzake het besprokene verplicht.

Artikel 20

Orde der vergadering

De orde der vergadering wordt bepaald door de agenda als bedoeld in artikel 16. De voorzitter geeft in de volgorde van aanmelding het woord bij een agendapunt. Besluitvorming bij een agendapunt vindt plaats als geen van de aanwezigen meer het woord verlangt.

Artikel 21

Besluitvorming

1. De ter vergadering aanwezige fractieleden nemen als regel besluiten met gewone meerderheid van de uitgebrachte stemmen.

2. Stemmen over zaken geschiedt mondeling. Wordt geen stemming verlangd, dan wordt het voorstel geacht te zijn aangenomen. Wordt daarentegen wel stemming verlangd, dan vindt deze plaats overeenkomstig het bepaalde in lid 1 van dit artikel.
3. Wanneer de stemmen bij een stemming over zaken staken, wordt het voorstel geacht te zijn verworpen.
4. Stemmen over personen geschiedt schriftelijk. Blanco stemmen worden voor de bepaling van de uitslag van de stemming niet als stem aangemerkt.
5. Over iedere benoeming c.q. besluit waarbij één of meerdere personen in het geding zijn, wordt afzonderlijk gestemd, behalve wanneer het gaat om voordrachten als bedoeld in artikel 22 van dit reglement.
Indien één lid stemming verlangt bij een enkelvoudige voordracht dient er een stemming plaats te vinden.
6. Indien bij eerste stemming niemand de meerderheid behaalt, heeft terstond een tweede stemming plaats. Behaalt dan wederom niemand de meerderheid, dan vindt herstemming plaats over de twee personen die het grootste aantal stemmen hebben verworpen. Deze twee personen nemen niet aan de herstemming deel. Staken bij herstemming de stemmen, dan beslist het lot.

HOOFDSTUK IV

BIJZONDERE BEPALINGEN

Artikel 22

Voordrachten

1. Het fractiebestuur, respectievelijk de voorzitter, doet een enkelvoudige voordracht aan de fractie inzake de door de fractie te stellen kandidaten voor plaatsen in commissies, ingesteld op grond van de artikelen 82 en 87 van de Gemeentewet, of voor andere gemeentelijke functies. Het fractiebestuur, respectievelijk de voorzitter, stelt de leden tevoren in de gelegenheid hun voorkeur kenbaar te maken.
2. Het fractiebestuur, respectievelijk de voorzitter, doet een enkelvoudige voordracht aan de fractie tot aanwijzing van leden van de steunfractie en de fractiewerkgroepen, met inachtneming van het bepaalde in artikel 10 lid 3 en artikel 11 lid 3 van dit reglement.

Artikel 23

Aanbeveling kandidaat-wethouders

1. Het fractiebestuur, respectievelijk de voorzitter, stelt fractieleden en eventueel derden in de gelegenheid zich kandidaat te stellen voor het wethouderschap.
2. Het fractiebestuur, respectievelijk de voorzitter, voert een gesprek met de kandidaten en vraagt advies aan het afdelingsbestuur.
3. Het fractiebestuur, respectievelijk de voorzitter, maakt een aanbeveling op voor de fractie. Indien deze aanbeveling leden van het bestuur, respectievelijk de voorzitter, persoonlijk aangaat, nemen/neemt betrokkene(n) niet aan dat deel van de betreffende vergadering deel.
4. Bij het opstellen van de aanbeveling houdt het fractiebestuur, respectievelijk de voorzitter, rekening met de wensen die de ledenvergadering bij de kandidaatstelling voor de verkiezing van de leden van de gemeenteraad in dit opzicht kenbaar heeft gemaakt.

Artikel 24

Horen van het afdelingsbestuur

De fractie hoort - alvorens terzake een besluit te nemen - het afdelingsbestuur in ieder geval inzake de volgende aangelegenheden:

- a. de keuze van de partner(s) in het dagelijks bestuur van de gemeente;
- b. een akkoord over een concept-beleidsprogram voor het bestuur van de gemeente;
- c. het tussentijds verbreken van een dergelijke samenwerking;
- d. het toelaten van kandidaat-leden als bedoeld in artikel 3 lid 2, het toelaten van leden als bedoeld in artikel 3 lid 3 of het vervallen verklaren van het lidmaatschap van een lid als bedoeld in artikel 28 van dit reglement.

Artikel 25

Afleggen van verantwoording

1. De fractie dan wel het fractiebestuur voert tenminste tweemaal per jaar of zoveel meer als door de fractie dan wel dit bestuur wenselijk wordt geacht, overleg met het afdelingsbestuur over het door de fractie gevoerde beleid. Indien dit overleg wordt gevoerd door het fractiebestuur, worden de resultaten ter kennis van de fractie gebracht.
2. Daartoe uitgenodigd door het afdelingsbestuur legt de fractie jaarlijks in de ledenvergadering verantwoording af over het door haar gevoerde beleid in het afgelopen jaar.

Artikel 26

Politiek overleg met derden

Onderhandelingen met andere politieke partijen, fracties of derden worden door het fractiebestuur c.q. de voorzitter of leden van de fractie slechts gevoerd indien de fractie daartoe opdracht heeft gegeven. Het resultaat van deze onderhandelingen dient onderwerp van besluitvorming in de fractie te zijn.

HOOFDSTUK V

RECHTEN EN PLICHTEN VAN DE LEDEN

Artikel 27

Verplichtingen van fractieleden

1. De leden van de fractie zijn gehouden de vergaderingen van de fractie en de raad bij te wonen. In geval van verhindering stellen zij hiervan met redenen omkleed de fractievoorzitter in kennis. Bij verhindering tot het bijwonen van de raadsvergadering stellen zij tevens de raadsgriffier hiervan in kennis.
2. De leden en commissieleden, niet-raadsleden, zijn tevens gehouden de vergaderingen van de raadscommissies waar zij lid van zijn bij te wonen. Bij verhindering stellen zij hiervan hun medelid (-leden) tijdig in kennis en plegen zij overleg over de te treffen voorzieningen of in te nemen standpunten.

3. De leden zijn tevens gehouden andere dan de in het eerste en tweede lid vermelde vergaderingen bij te wonen indien omtrent hun aanwezigheid daarbij afspraken zijn gemaakt in de vergadering van de fractie.
4. Alvorens moties, amendementen, verzoeken tot interpellatie of initiatiefvoorstellen voor de raad in te dienen, brengt een lid het voornemen daartoe ter sprake in de vergadering van de fractie. In spoedeisende gevallen dient het betrokken lid zijn voornemen aan de voorzitter voor te leggen.
5. Het voornemen om voorstellen als bedoeld in het vorig lid van andere fracties te ondersteunen wordt tevoren in de vergadering van de fractie aan de orde gesteld dan wel, indien de tijd daarvoor ontbreekt, aan de voorzitter meegedeeld.
6. Het voornemen om aan burgemeester en wethouders schriftelijke vragen te stellen wordt tevoren in de vergadering van de fractie aan de orde gesteld. Hetzelfde geldt voor het voornemen mondelinge vragen te stellen. In spoedeisende gevallen dient het betrokken lid zijn voornemen aan de voorzitter voor te leggen.
7. Als regel wijst de fractie tevoren per onderwerp een woordvoerder aan, die in de raadsvergadering het standpunt van de fractie vertolkt, met inbegrip van mogelijke minderheidsstandpunten. De overige leden voeren over een dergelijk onderwerp niet het woord, tenzij zij in de fractievergadering tevoren hebben aangekondigd op persoonlijke titel te willen spreken, of dit voornemen in spoedeisende gevallen aan de voorzitter hebben meegedeeld.
8. Indien een journalist contact zoekt met een lid, verwijst het deze naar de voorzitter van de fractie, of het doet aan de voorzitter mededeling van dit contact met kennisgeving van de inhoud daarvan.
9. Indien in de fractie stemafspraken worden gemaakt, dient elk lid zich daaraan te houden, tenzij tijdens de vergadering van de fractie een afwijkend standpunt is ingenomen.
10. Indien een lid de vergadering van de fractie niet heeft bijgewoond, dient het een afwijkend standpunt alsnog aan de voorzitter kenbaar te maken.
11. Doen zich tijdens de vergadering van de raad nieuwe feiten voor, die tot een wijziging van het standpunt van een lid leiden, dan doet dat lid vóór de stemming daarvan mededeling aan de voorzitter van de fractie.

Artikel 28

Vervallenverklaring van het fractielidmaatschap

1. Indien een lid handelt in strijd met het bepaalde in artikel 27 of anderszins in ernstige mate handelt in strijd met het algemeen belang, de belangen van het CDA of de belangen van de fractie, dan wel deze belangen verwaarloost, kan het fractiebestuur, respectievelijk de voorzitter, hem of haar ter verantwoording roepen.
2. Indien naar de mening van het bestuur, respectievelijk de voorzitter, de verantwoording onvoldoende is en betrokkene in zijn handelen of nalaten volhardt, stelt het fractiebestuur, respectievelijk de voorzitter, de fractie voor tot vervallenverklaring van het lidmaatschap van het lid over te gaan onder vermelding van de gronden voor het voorstel.
3. Alvorens tot vervallenverklaring van het lidmaatschap over te gaan hoort de fractie het afdelingsbestuur ter zake en stelt zij betrokkene in de gelegenheid zich in de vergadering van de fractie te verantwoorden.
4. Het besluit tot vervallenverklaring van het lidmaatschap dient te worden genomen met ten minste tweederde van het aantal uitgebrachte stemmen in een vergadering waar tenminste driekwart van het aantal leden van de fractie aanwezig is.

Artikel 29

Financiën

1. De fractie verkrijgt haar middelen uit bijdragen van de leden en anderszins.
2. De bijdrage van de leden kan nooit meer bedragen dan 25% van de onkostenvergoeding waarop zij als raadslid aanspraak hebben.
3. De penningmeester biedt jaarlijks een rekening, met bijbehorende bescheiden, aan de fractie aan.
4. Vaststelling van de rekening door de fractie strekt de penningmeester tot decharge.
5. Aan het einde van de zittingsperiode van de raad vindt afrekening plaats. Over het eventueel resterende saldo beslist de fractie.

HOOFDSTUK VI

SLOTBEPALINGEN

Artikel 30

1. Dit reglement kan te allen tijde worden gewijzigd op de wijze waarop het tot stand is gekomen.
2. In alle gevallen waarin dit reglement niet voorziet, beslist de fractie.
3. Door vaststelling van dit reglement vervalt het reglement, vastgesteld op
4. Dit reglement treedt in werking op.....

Vastgesteld in de vergadering van

De CDA-fractie.

De voorzitter,

De secretaris,

Artikelsgewijze toelichting

Artikel 2

Naast de in dit artikel genoemde programma's kan de fractie zich ook binden aan een college-program of gemeentelijk beleidsprogram, voorzover de fractie dit aanvaard heeft als basis voor de vorming van het college van burgemeester en wethouders.

Als er in een gemeenteraad zaken aan de orde komen die betrekking hebben op aspecten van het landelijk beleid, zal de CDA-raadsfractie rekening houden met de opstelling van de Tweede-Kamerfractie en vooral met het terzake gestelde in het CDA-program voor de Tweede-Kamerverkiezingen.

Het CDA hecht groot belang aan regelmatige contacten met maatschappelijke organisaties (zie ook artikel 8 van het *Program van uitgangspunten*). Een fractie zal het daarom ook als haar taak moeten zien geregeld overleg te voeren met maatschappelijke organisaties.

Artikel 3

In het kader van het gedualiseerde stelsel maken wethouders geen deel meer uit van de raad. Derhalve treden zij op het moment van benoeming tot wethouder uit de fractie. Zij nemen om die reden dan ook niet meer deel aan het fractiebestuur, tenzij zij daartoe uitdrukkelijk worden uitgenodigd door de fractievoorzitter op verzoek van de fractie. Op verzoek van de wethouders zelf, kunnen zij het fractieoverleg ook bijwonen.

De lijsttrekker roept na de gemeenteraadsverkiezingen de op de CDA-lijst gekozen raadsleden voor de eerste maal bijeen. Deze raadsleden vormen de fractie. De op dat moment demissionaire wethouder(s) maken, indien zij niet gekozen zijn, geen deel uit van de fractie. De leden van de fractie die benoemd worden tot wethouder houden van rechtswege op om lid van de raad te zijn. Hiermee vervalt ook hun fractielidmaatschap.

Het einde van het lidmaatschap van de fractie op de gronden genoemd in artikel 3 lid 4 sub b, c en d houdt tevens in het ter beschikking stellen van de raadszetel door het raadslid. Dit is in de *Interne partijverklaring CDA*, die elk kandidaat-raadslid voor de kandidaatstelling moet ondertekenen, bepaald. Deze bepaling is gebaseerd op artikel 2 lid 3, sub d, van het *Reglement voor de voorbereiding van de kandidaatstelling voor de verkiezing der leden van de gemeenteraad*.

Artikel 4

Voor de kandidaatstelling wordt aan de kandidaat-raadsleden de gelegenheid geboden om kennis te nemen van het fractiereglement. Tijdens de eerste fractievergadering na de verkiezingen verklaren de leden van de fractie bekend te zijn met het reglement en de bepalingen ervan te zullen naleven.

Artikel 5

Indien de grootte van de fractie daartoe aanleiding geeft gaat zij over tot de vorming van een fractiebestuur. Dit kan het geval zijn wanneer een fractie zes of meer leden telt.

Wanneer een fractie besluit geen bestuur te vormen, kiest zij in ieder geval een voorzitter en vice-voorzitter. De functies van secretaris en penningmeester kunnen gecombineerd worden met een andere functie in de fractie. Een fractielid dat tot wethouder benoemd wordt treedt af als raadslid en daarmee als lid van het fractiebestuur respectievelijk van de fractie.

Een besluit tot ontslag van een lid van het fractiebestuur wordt zodanig gemotiveerd, dat de redenen tot ontslag daaruit blijken.

Artikel 6

Het fractiebestuur, respectievelijk de voorzitter, houdt toezicht op en draagt verantwoordelijkheid voor het functioneren van de steunfractie en de fractiewerkgroepen. De fractie stelt de regels voor het functioneren van de steunfractie en de fractiewerkgroepen vast en wijst de leden aan. (Zie verder de toelichting bij artikel 10 en 11.)

Het fractiebestuur, respectievelijk de voorzitter, onderhoudt de contacten met de CDA-wethouder(s). Van de resultaten van dit overleg wordt in de fractie melding gemaakt.

Artikel 7

De fractievoorzitter is degene die contact onderhoudt met journalisten. Dit betekent dat de andere fractieleden verwijzen naar de fractievoorzitter als woordvoerder, tenzij expliciet anders is afgesproken. (Zie ook artikel 27 lid 8.)

Het voeren van functioneringsgesprekken (lid 1 sub g), uitmondend in een beoordeling, is aanbevolen in de rapporten *Bestuurlijke vernieuwing in de verantwoordelijke samenleving* (1989) en *CDA-politici in functie* (1992). Zie ook de uitgave *Meer over functioneringsgesprekken* van het Steenkampinstituut (1992).

Aangezien het voeren van dergelijke gesprekken niet reglementair is voorgeschreven, verdient het aanbeveling de aanpak vast te leggen in een protocol dat het resultaat is van overleg tussen afdelingsbestuur en fractie.

Artikel 8

De secretaris kan bij de verslaglegging van de fractievergaderingen worden bijgestaan door een notulist. De secretaris blijft echter verantwoordelijk voor de taken die in dit artikel zijn opgesomd.

Artikel 9

De financiële verantwoording door de penningmeester wordt geregeld in artikel 29 lid 3.

Artikel 11

Het verdient de voorkeur om in de fractiewerkgroepen standpunten voor te bereiden en beleidsvisies te ontwikkelen over bepaalde vraagstukken op het terrein van het lokaal bestuur en niet de nadruk te leggen op het behandelen van concrete raadsvoorstellen. Ook bij de algemene beschouwingen en de begrotingsbehandeling kunnen de fractiewerkgroepen de fractie ondersteunen en adviseren.

Artikel 12

Het bestuur van de gemeentelijke afdeling heeft onder meer tot taak bij voortdurende politieke toestand en de toestand van het CDA, beide zowel binnen het werkgebied van de afdeling als daarbuiten, te overwegen. Aldus artikel 13 lid 2 van het *Standaardreglement gemeentelijke afdeling CDA*. Om dit te realiseren is het noodzakelijk dat de voorzitter of een andere vertegenwoordiger van het afdelingsbestuur de vergaderingen van de fractie bijwoont. Het past de

vertegenwoordiger van het bestuur om enige terughoudendheid te betrachten. Hij of zij heeft geen stemrecht (artikel 11 lid 2).

Artikel 13

Deze bijstand kan door zowel CDA-leden als niet-leden geboden worden. Bij deskundigen kan onder andere aan vertegenwoordigers van maatschappelijke organisaties gedacht worden. De fractie blijft verantwoordelijk voor het bepalen van het standpunt.

Artikel 14

Dit reglement gaat er vanuit dat de CDA-wethouder(s) niet deelneemt/deelnemen aan het beraad van de fractie. Het overleg met de wethouder wordt gevoerd door het fractiebestuur respectievelijk de fractievoorzitter. Dit is een gevolg van het gedualiseerde stelsel. Toch lijkt het wenselijk om ten minste vier maal per jaar als fractie te overleggen met de CDA-wethouder(s). In dit overleg kunnen meer algemene beleidszaken aan de orde komen. Mocht in de praktijk meer intensief overleg noodzakelijk zijn dan kan dit op verzoek van de fractie maar ook van de CDA-wethouder(s) belegd worden.

Artikel 15

De fractie vergadert in ieder geval tijdig voor de raadsvergadering. Het verdient aanbeveling om al vóór de vergaderingen van de raadscommissies een fractievergadering bijeen te roepen.

Artikel 19

De geheimhouding is regel. Het schenden van deze verplichting kan voor fractieleden leiden tot de sancties die artikel 28 noemt.

Artikel 21

Ook hier geldt bij besluitvorming het vereiste quorum, zoals in artikel 17 bepaald is. De besluitvormingsprocedure is gelijk aan de procedure zoals deze in artikel 18 van het *Standaardreglement gemeentelijke afdeling CDA* geregeld is.

Artikel 23

In dit artikel wordt opengelaten of de kandidaat-wethouders uit de fractie, van de lijst of van buiten komen. De fractie dient echter rekening te houden met een uitspraak van de Partijraad in een resolutie van 13 mei 2000, die luidt dat kandidaat-wethouders van het CDA op de kieslijst van de partij hebben gestaan.

In elk geval wordt er van uitgegaan dat de fractie, en niet het afdelingsbestuur, de kandidaat-wethouder(s) voordraagt.

Indien bij het opstellen van de aanbeveling door het fractiebestuur, zoals in lid 3 genoemd, over de kandidaten een stemming plaatsvindt is hetgeen artikel 21 bepaalt over besluitvorming van toepassing.

Artikel 25

Artikel 11 lid 3 sub f van het *Standaardreglement gemeentelijke afdeling CDA* bepaalt, dat in elk geval jaarlijks de bespreking van het politieke beleid, in het bijzonder van de raadsfractie, aan de orde komt in een ledenvergadering. De jaarlijkse verantwoording door de fractie moet als een vereiste worden beschouwd. Het is echter aan te bevelen om tweemaal per jaar verantwoording af te leggen in een ledenvergadering. Aangezien een fractiereglement de ledenvergadering en het afdelingsbestuur niet kan binden zullen hierover tussen fractie en afdelingsbestuur, op basis van een besluit van de ledenvergadering, afspraken moeten worden gemaakt.

In een gemeentelijke afdeling van het CDA, gevormd door twee of meer wijk- of dorpsafdelingen, is het wenselijk dat de fractie tevens verantwoording aflegt over het door haar gevoerde beleid in een algemene ledenvergadering van de wijk- of dorpsafdeling.

Artikel 26

De fractie verleent de onderhandelaars mandaat, waarna in de fractie over het resultaat van de onderhandelingen besluitvorming plaatsvindt. In het algemeen zal een fractie de onderhandelaars wel ruimte tot onderhandelen moeten geven, met verantwoording aan de fractie achteraf.

Artikel 27

Met betrekking tot het bericht van verhindering de raadsvergadering bij te wonen, dient er rekening te worden gehouden met het feit dat gemeenten met ingang van 1 januari 2003 wettelijk verplicht zijn een raadsgriffier aan te stellen. Bij afwezigheid (tot die tijd) van een raadsgriffier, dient de gemeentesecretaris in kennis te worden gesteld van het bericht van verhindering.

Als een fractielid het voornemen heeft om vragen te stellen aan burgemeester en wethouders is het van belang vooraf overleg te plegen. Dit voorkomt dat anders ten onrechte de vragensteller en de fractie vereenzelvigd worden.

Artikel 28

Het besluit tot vervallenverklaring van het fractielidmaatschap is niet vatbaar voor beroep bij de Commissie van beroep van het CDA te Den Haag.

Artikel 29

Er dient onderscheid gemaakt te worden tussen de bijdrage aan de fractie en een bijdrage aan de gemeentelijke afdeling van het CDA. In dit verband wordt verwezen naar de Landelijke bijdrageregeling, vastgesteld door het partijbestuur; zie *Handboek Gemeenteraadsverkiezingen* (2001).

0201 63 00